

The quick brown fox jumps over the lazy dog

Ce-o fi cu titlul ăsta? veți întreba. Vă spun eu îndată, numai să nu uit o intimplare adevărată, petrecută nu cu mulți ani în urmă. Absolut adevărată, vă rog să mă credeți. Un foarte cunoscut, azi, critic literar, pe atunci student la filologie și mare iubitor de teatru, a făcut o prinsoare cu prietenii lui: că se prezintă la examenul de actorie, la Institutul de teatru, și că trece examenul. Amuzați, prietenii au ținut prinsoarea. Nu-i acordau nici o șansă. Pe cit era studentul nostru filolog de frumuseț, deștept, bine legat, plăcut, pe atât vorbea de prost. Sisiiit, stilcea cuvintele, șuerindu-le. Era un chin să-l înțelegi. Bun. Și-atunci, ce-a făcut? A scris el însuși o poezie, un lung poem, din care lipseau consoanele inaccesibile pronunției lui. Adică, nici un cuvânt din poem nu avea în componere sunetele s, ș, ț, x, z. S-a prezentat în fața comisiei, a recitat cu inteligență, cu talent poemul și... a câștigat prinsoarea.

Bine, dar ce e cu titlul? Vă spun eu îndată, numai să nu uit o altă intimplare. Cu mulți ani în urmă, o mare actrișă, nevasta unui important poet și dramaturg, avea necazuri cu criticii de teatru. Ce artistă minunată, scriau ei, în cutare sau cutare rol a fost cu totul magnifică, păcat că graseiază. Și, atunci, importantul poet și dramaturg a scris o tragedie în cinci acte, în versuri, care avea o particularitate: principalul rol feminin, rol covârșitor, cu

lungi tirade, cu sute de versuri, nu avea nici o vorbuliță care să aibă în alcătuire pe r. Criticii au înghițit în sec și au spus bravo, cu r și fără rezerve.

Ce au toate astea cu titlul? Au, dacă mă lăsați să vă mai spun o intimplare, până n-o uit. Să tot fie trei lustră, de cind, într-o bună zi, profesorii de actorie au observat, vă închipuiți cu ce sentiment, că un student-actor are un picior mai scurt. Să-l dea afară, s-ar fi făcut de ris, studentul era în anul patru. Cum a făcut el ca să nu se observe, atita amar de vreme, a fost și rămîne taina lui. Dar, așa, schiop, a ajuns actor. Într-un timp s-a apucat de altele, nu mai urcă pe scenă, dar, vorba e, a ieșit el, schiopul, actor? A ieșit! Aș mai avea să vă spun câteva intimplări, dar am bănuiala că vreți să știți ce e cu titlul. Ei bine, cu titlul, lucrurile stau așa. Eram la premiera unui spectacol într-un teatru important, mi-a sărit în ochi (mai bine zis, m-a izbit în urechi) un fapt: toți, absolut toți actorii din distribuție aveau defecte de vorbire; glasuri gițuite sau stinse pînă aproape de muțenie, fălci încleștate, lăsînd vorba să se strecoare chinuit, peltici, fonși și sisiiți își dăduseră intilnire pe scenă. Era o paradă jalnică. Părea o orchestră care încearcă să dea un concert pe instrumente recuperate dintr-un sinistru. Exact: un concert susținut de interpreți buni, talentați, conduși de o baghetă pricepută, dar

cîntînd pe instrumente infundate sau avînd coardele rupte, sau cutiile de rezonanță plesnite, sau alămuri mincate de rugină. Instrumentul, bată-l norocul, purta toată vina. Legat de aceste intimplări, care de care mai adevărate, mi-a venit în minte o intimplare. Un englez isteț, care lucra la o fabrică de mașini de scris, pus acolo să fie un fel de controlor de calitate, pus acolo să verifice dacă fiecare mașină de scris ieșită de pe banda de montaj are claviatura întregă și toate literele la locul lor, altfel spus, pus acolo să stabilească exact dacă, pînă să înceapă să scrie, fiecare mașină poate să scrie, a născocit o propoziție pe care, de atunci, toți controlorii de mașini de scris și toți depanatorii o folosesc neabătut și cu eficiență. A născocit propoziția din titlu: THE QUICK BROWN FOX JUMPS OVER THE LAZY DOG, adică, aproximativ, Vulpea cea brună și iute de picior sare peste ciinele cel leneș.

Propoziția, banală, dacă nu absurdă, are o virtute unică. Ea conține toate, absolut toate literele alfabetului englez. Ajunge s-o scrii, o dată cu litere mari, o dată cu litere mici, ca să-ți dai seama dacă mașina funcționează bine, dacă are claviatura în regulă și toate literele la locul lor. Un test perfect. Mi-am spus atunci, în acea împrejurare nu prea veselă, că cei dornici să devină actori trebuie să fie supuși unui test mult perfecționat, unui test care să nu lase să scape examinatorilor nici un defect al candidaților la actorie, unui test care să aibă simplitatea și suplețea propoziției istețului englez. Aveți vreo propunere?